

Faktoja kehityksellisestä kielihäiriöstä

Kolme asiaa, jotka jokaisen tulisi tietää kehityksellisestä kielihäiriöstä

1. Kehityksellinen kielihäiriö tarkoittaa, että lapsella tai aikuisella on vaikeuksia puheen tuotossa ja/tai kielen ymmärtämisessä.
2. Kehityksellinen kielihäiriö on näkymätön häiriö, joka esiintyy keskimäärin yhdellä lapsella 14:sta. Se vaikuttaa lukutaitoon, oppimiseen, ystävyyssuhteisiin sekä mielenterveyteen.
3. Esimerkiksi puheterapeutin tai opettajan tarjoama tuki voi merkittävästi auttaa henkilöä, jolla on kehityksellinen kielihäiriö.

Kehityksellinen kielihäiriö: terminologia, esiintyvyys ja aiheuttaja

- **Terminologia:** Suositus käyttää nimikettä kehityksellinen kielihäiriö muiden termien sijaan, sekä kuvaus siitä kuinka suositukseen on päädytty, on julkaistu hiljattain (Bishop et al., 2016; 2017).
- **Esiintyvyys:** Kehityksellinen kielihäiriö esiintyy keskimäärin yhdellä lapsella 14:sta. Hiljattain Iso-Britanniassa tehdyn epidemiologisen tutkimuksen (Norbury et al. 2016) mukaan 7,5 prosentilla lapsista on kehityksellinen kielihäiriö ilman liitännäisiä kehityshäiriöitä.
- **Aiheuttaja:** Kehityksellinen kielihäiriö on useissa tapauksissa perinnöllistä. Kaksosia tutkimalla on osoitettu vahva perinnöllinen yhteys, jonka syynä vaikuttaa oleva useiden eri geenien yhteisvaikutus yksittäisen geenimuunnoksen sijaan (Bishop, 2006). Kokeelliset tutkimukset eivät tue virheellistä, mutta yleistä käsitystä siitä, että kehityksellinen kielihäiriö johtuu vanhemmista, jotka eivät puhu lapsilleen.
- **Neurobiologinen tausta:** Suurimmassa osassa asiaa käsitteleviä tutkimuksia kehityksellisen kielihäiriön taustalta ei ole löydetty aivotason vaurioita. Joitakin pieniä eroja eri aivoalueiden koossa tai harmaan aineen määrässä saattaa olla, mutta nämä erot eivät ole yhteneväisiä lapsesta toiseen. Kehityksellisen kielihäiriön diagnosointia varten ei toistaiseksi ole olemassa "biomarkkereita" (Leonard et al. 2006).

Kehityksellinen kielihäiriö: liitännäisvaikeudet

- **Suhde muihin kehityshäiriöihin:** Kehityksellinen kielihäiriö esiintyy usein yhdessä ADHD:n ja dysleksian kanssa. Pöällekkäisyydestä lievän autismin kanssa on keskusteltu runsaasti (Bishop, 2008). Useimmilla kielihäiriöisillä lapsilla ei ole autismikirjon häiriöille tyypillisiä sosiaalisen kanssakäymisen ongelmia, mutta joillakin kielihäiriöisistä lapsista voi olla lieviä autismikirjon häiriöille tyypillisiä piirteitä.
- **Lukutaito ja koulusuoriutuminen:** Kehityksellisen kielihäiriön ja dysleksian välillä on selvä yhteys (Bishop ja Snowling 2004). Monet lapsista, joilla on kehityksellinen kielihäiriö, täyttävät dysleksian kriteerit (McArthur et al, 2000). Vaikka kielihäiriöinen lapsi osaisi lukea sujuvasti ääneen, hänellä on usein ongelmia luetun ymmärtämisessä (Stothard et al, 2010). Mikäli nämä luetun ymmärtämisen ongelmat jäävät tunnistamatta, voidaan vaikeudet tulkita käyttäytymisongelmiksi tai keskittymisen vaikeuksiksi.

- **Sosiaalisen kanssakäymisen vaikeudet ikätovereiden kanssa:** Vaikeudet ilmaista itseään ja ymmärtää nopeasti mitä muuta sanovat vaikuttavat sosiaaliseen kanssakäymiseen. Erään tutkimuksen mukaan 40 prosentilla 16-vuotiaista kielihäiriöisistä nuorista oli vaikeuksia vuorovaikutuksessa ikätovereidensa kanssa (St. Clair, Pickles, Durkin & Conti-Ramsden, 2011), 50 prosenttia oli kiusattu (verrattuna alle 25 prosenttiin tyypillisesti kehittyneistä nuorista) ja 13 prosenttia oli kiusattu pitkäaikaisesti lapsuudesta lähtien (Knox & Conti-Ramsden 2003). Niin aikuisten kuin ikätovereiden tietoisuuden lisääminen kehityksellisestä kielihäiriöstä voi vähentää näitä kielteisiä seurauksia.

Kehityksellinen kielihäiriö: Työllisyys ja mielenterveys

- **Työllistyminen:** Kehityksellinen kielihäiriö tulee ottaa vakavasti, sillä se voi lisätä riskiä työttömyyteen sekä vaikeuttaa itsenäistä elämistä (Conti-Ramsden & Durkin, 2008). Yksilöt, joiden kielelliset vaikeudet ovat lieviä, pystyvät usein työllistymään, joskin tavallisesti suhteellisen matalaa koulutustasoa vaativille aloille (Whitehouse et al., 2009). Kehityksellisen kielihäiriön yhä parempi tunnistaminen kouluissa mahdollistaisi lasten vahvuuksien tukemisen ja kehittämisen, jotta heitä ei väheksyttäisi vaikka he eivät pärjäisi perinteisissä akateemisissa taidoissa.
- **Mielenterveys:** Lapsilla, joilla on lievä kehityksellinen kielihäiriö, esiintyy harvoin ongelmia. Sitä vastoin suunnilleen kahdella kolmesta (64 %) lapsesta, joilla on pitkäaikainen kielihäiriö, on käytösongelmia, esimerkiksi aggressiivisuutta, ja/tai vetäytymistä sekä yksinoloa (Conti-Ramsden & Botting, 2004). Onneksi nämä käytöshaasteet usein poistuvat nuoruusiässä (St. Clair et al., 2011). Tosin kielihäiriöiset teini-ikäiset raportoivat kaksi kertaa todennäköisemmin masennusoireista kuin tyypillisesti kehittyneet ikätoverit (Conti-Ramsden & Botting, 2008). Suurin osa lasten mielenterveysongelmien hoitoon suunnatuista terapioista perustuu keskusteluun, mikä ei välttämättä ole optimaalista kielihäiriöisille lapsille.

Kehityksellinen kielihäiriö: Kuntoutus

- **Kuntoutus:** Jotta kuntoutus olisi tehokasta, sen tulee olla korkeatasoista ja riittävän pitkäkestoista. Lupaavia puheterapiainterventioita kehitetään jatkuvasti (Law et al. 2015). Osa kielihäiriöisistä lapsista tarvitsee pitkäaikaista tukea niihin haasteisiin, jotka jatkuvat kuntoutuksesta huolimatta (Boyle et al. 2010). Tutkimuksissa on todettu, että erityisesti ongelmat puheen ymmärtämisessä ovat pysyviä.

Kehityksellinen kielihäiriö: Tietoisuus ja RADLD-kampanja

- **Historia ja terminologia:** Lasten kielellisten taitojen ongelmia on kuvattu historiassa jo lähes 200 vuoden ajan (Gall, 1822). Kehityksellinen afasia oli yksi ensimmäisistä nimikkeistä, mutta sittemmin useita eri termejä on käytetty kuvaamaan kehityksellistä kielihäiriötä niin tutkimuksessa kuin käytännössä (Dockrell, 2006). Suomessa kehityksellistä kielihäiriötä on kutsuttu aiemmin nimillä dysfasia ja kielellinen erityisvaikeus. Nimike kehityksellinen kielihäiriö on ollut käytössä vuosia, mutta vuonna 2017 julkaistussa suosituksessa määritellään kuinka sitä tulisi käyttää ja miksi sen käyttöä suositellaan muiden termien sijaan.
- **Tarve lisätä tietoisuutta kehityksellisestä kielihäiriöstä:** Suurelle yleisölle kehityksellinen kielihäiriö on suhteellisen tuntematon. Myös tutkimus aiheesta on vähäistä suhteessa kehityksellisen kielihäiriön yleisyyteen ja vakavuuteen (Bishop, 2010). RADLD-kampanjan tarkoituksena on lisätä tietoisuutta kehityksellisestä kielihäiriöstä Youtube-kanavan, nettisivujen ja muun materiaalin avulla.

References

- Bishop, D. V. M. (2006). What causes specific language impairment in children? *Current Directions in Psychological Science*, 15, 217-221.
- Bishop, D. V. M. (2008). Specific language impairment, dyslexia, and autism: Using genetics to unravel their relationship. In C. F. Norbury, J. B. Tomblin & D. V. M. Bishop (Eds.), *Understanding developmental language disorders: from theory to practice* (pp. 67-78). Hove: Psychology Press.
- Bishop, D. V. M. (2010). Which neurodevelopmental disorders get researched and why? *PLOS One*, 5(11), e15112.
- Bishop, D. V. M., Clark, B., Conti-Ramsden, G., Norbury, C. F., & Snowling, M. J. (2012). RALLI: An internet campaign for raising awareness of language learning impairments. *Child Language Teaching & Therapy*, 28(3), 259-262. doi:10.1177/0265659012459467. pdf here: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0265659012459467>
- Bishop, D. V. M., & Snowling, M. J., (2004) Developmental Dyslexia and Specific Language Impairment: The same or different? *Psychological Bulletin*. 130 (6), 858-886.
- Bishop, D. V. M., Snowling, M. J., Thompson, P. A., Greenhalgh, T., & The CATALISE Consortium. (2016). [CATALISE: a multinational and multidisciplinary Delphi consensus study](#). Identifying language impairments in children. *PLOS One*, 11(7), e0158753. doi:10.1371/journal.pone.0158753
- Bishop, D. V. M., Snowling, M. J., Thompson, P. A., Greenhalgh, T., & The CATALISE Consortium. (2017). [Phase 2 of CATALISE: a multinational and multidisciplinary Delphi consensus study of problems with language development: Terminology](#). *Journal of Child Psychology & Psychiatry*. doi:10.1371/journal.pone.0158753
- Boyle, J., McCartney, E., O'Hare, A., & Law, J. (2010). Intervention for mixed receptive-expressive language impairment: a review. *Developmental Medicine and Child Neurology*, 52(11), 994-999. doi:10.1111/j.1469-8749.2010.03750.x
- Bowyer-Crane, C., Snowling, M.J., Duff, F.J., Fieldsend, E., Carroll, J.M., Miles, J., Götz, K., & Hulme, C. (2008) Improving Early Language and Literacy Skills: Differential Effects of an Oral Language versus a Phonology with Reading Intervention. *Journal of Child Psychology & Psychiatry*, 49, 422-432
- Conti-Ramsden, G., & Botting, N. (2004). Social difficulties and victimization in children with SLI at 11 years of age. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 47, 145-161.
- Conti-Ramsden, G., & Durkin, K. (2008). Language and independence in adolescents with and without a history of Specific Language Impairment (SLI). *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 51, 70-83.
- Dockrell JE, Lindsay G, Letchford C, and Mackie C (2006) Educational provision for children with specific speech and language difficulties: Perspectives of speech and language therapy managers. *International Journal of Language and Communication Disorders*, 41, 423-40.
- Fricke, S., Bowyer-Crane, C., Haley, A.J., Hulme, C. & Snowling, M.J., (2013) Efficacy of language intervention in the early years. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. 54(3), 280-290.
- Gall, F. J. (1822), *Sur les fonctions du cerveau et sur celles de chacune de ses parties: avec des observations sur la possibilité de reconnaître les instincts, les penchants, les talents, ou les dispositions morales et intellectuelles des homes et des animaux, par la configuration de leur cerveau et de leur tête*. Paris: J.B. Baillire.
- Knox, E., & Conti-Ramsden, G. (2003). Bullying risks of 11-year-old children with specific language impairment (SLI): does school placement matter? *International Journal of Language & Communication Disorders*, 38(1), 1-12.
- Law, Roulstone, & Lindsay, 2015 Integrating external evidence of intervention effectiveness with both practice and the parent perspective: development of 'What Works' for speech, language and communication needs. *Developmental Medicine & Child Neurology* 2015, 57(3), 223-228.
- Leonard, C., Eckert, M., Given, B., Virginia, B., & Eden, G. (2006). Individual differences in anatomy predict reading and oral language impairments in children. *Brain*, 129(12), 3329-3342.
- McArthur, G. M., Hogben, J. H., Edwards, V. T., Heath, S. M., & Mengler, E. D. (2000). On the 'specifics' of specific reading disability and specific language impairment. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 41, 869-874.

- Norbury, C. F., Gooch, D., Wray, C., Baird, G., Charman, T., Simonoff, E., ... Pickles, A. (2016). The impact of nonverbal ability on prevalence and clinical presentation of language disorder: evidence from a population study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12573>
- St Clair, M. C., Pickles, A., Durkin, K., & Conti-Ramsden, G. (2011). A longitudinal study of behavioral, emotional and social difficulties in individuals with a history of specific language impairment (SLI). [Article]. *Journal of Communication Disorders*, 44(2), 186-199.
- Stothard, SE., Hulme, C., Clarke, P., Barmby, P, Snowling, M. J. (2010) YARC York Assessment of Reading for Comprehension (Secondary). GL Assessment.
- Whitehouse, A. J. O., Line, E. A., Watt, H. J., & Bishop, D. V. M. (2009). Qualitative aspects of developmental language impairment relates to language and literacy outcome in adulthood. *International Journal of Language and Communication Disorders*, 44, 489-510.